

SUDFRANCIA STELO

Bulteno de la Esperanto-Federacio "LANGUEDOC-ROUSSILLON"
Jarabono: 25 F al Fédération d'Espéranto du Languedoc-Roussillon

CCP 956-28 P Montpellier - N° 120 - 4a kvaronjaro 1992

*****

De plus en plus fréquemment, la presse mentionne le problème linguistique en Europe et la solution de l'ESPERANTO. "La Nouvelle République" a consacré une bonne partie de sa 1° page au courrier des lecteurs sur ce sujet. Vous trouverez ci-dessous un extrait de "La Marseillaise" de Béziers du 17 Janvier. Mme Maurel, qui n'est pas (encore) espérantiste, dit tout haut ce que beaucoup pensent : sans langue commune, l'Europe ne vivra pas.

France Culture diffuse prochainement une série d'émissions sur l'Esperanto dont le caractère exceptionnel ne vous échappera pas. Notez bien l'horaire et les dates des émissions et soyez à l'écoute!

Informez aussi vos amis, la presse locale etc ! VIVU ESPERANTO !

L'Europe de la parole

JOURNAUX, télévisions, discours... on ne nous parle que de l'Europe : Europe économique, politique avec ses heurts, ses malheurs et, espérons-le, ses bonheurs. Nous avons même une monnaie commune : l'écu.

Peut-être parlerons-nous d'escarcelle et non plus de porte-monnaie, mais j'espère qu'il y aura plus d'écus dans l'escarcelle du chômeur ou du RMIste qu'il n'y a d'argent, à l'heure actuelle, dans son porte-monnaie.

La suppression des frontières, l'écu européen, vont faciliter nos relations, nos déplacements, nos échanges. C'est sûr. Mais à quoi nous servira-t-il de voyager sans passeport si nous sommes incapables de demander notre chemin, de faire des achats, de communiquer avec les autres. Sans langue commune, il ne peut exister qu'une Europe de sommet. Nos dirigeants disposent de traducteurs et cela leur permet de s'entendre pour, comme on disait autrefois, "plumer la volaille".

N'acceptons pas d'être des volatiles passifs, nous devons réclamer une langue qui nous permette de nous défendre, nous, les citoyens européens.

L'édification de l'Europe est longue, très longue. Elle se met en place, et les enfants d'aujourd'hui la poursuivront et la vivront.

Et c'est à eux qu'il faut en priorité donner une langue. Cette langue existe et si elle est artificielle, elle a le mérite d'être simple, de n'appartenir à aucune nation, et l'espéranto est facile à apprendre et à utiliser.

Langue neutre, en l'adoptant on ne blesse aucune susceptibilité nationaliste.

Dans les écoles, les établissements scolaires, on enseigne diverses langues étrangères. Puisque les élèves sont des Européens en puissance, donnons-leur une langue européenne, ciment véritable de l'Europe des hommes.

A cette seule condition existera l'esprit européen. Et ce n'est pas renoncer à notre propre langue que d'en vouloir une commune. C'est au contraire la préserver, la défendre contre "l'envahisseur anglais". Depuis que les politiques se réunissent pour bâtir l'Europe, jamais ils n'ont parlé d'une langue. C'est bien le signe qu'ils n'en veulent pas, de peur de ne plus être les seuls maîtres de notre vie.

Réclamons cette langue, mettons-la en place, car sans cette parole universelle, intelligible à tous, nous subissons notre avenir, nous n'en serons pas les maîtres.

J. MAUREL

L'Esperanto sur France-Culture

DANS LE CADRE DE SON EMISSION :
LES CHEMINS DE LA CONNAISSANCE

de 10h 40 à 11h

13 AVRIL

Historique

par Pierre Janton, Université de Clermont-Ferrand, professeur agrégé d'anglais, auteur du "Que sais-je" n° 1511 sur l'espéranto

14 AVRIL

Nécessité d'une langue internationale

par Claude Piron, Université de Genève, ancien traducteur de l'ONU et de l'OMS

15 AVRIL

L'espéranto dans le monde

par Claude Gacond, animateur des émissions en espéranto de Radio Suisse Internationale, lauréat de la fondation FAME

16 AVRIL

Aspects linguistiques de l'Espéranto

par Michel Duc-Goninaz, professeur de russe à l'Université d'Aix-en-Provence

17 AVRIL

L'espérantisme et les espérantistes en France

par Henri Masson, secrétaire général de SAT-Amikaro, rédacteur d'Espéranto-Informations

16-17 Mai 1992 : Congrès fédéral à Montpellier - La Paillade.

27-31 Mai 1992 : Stage d'espéranto - plusieurs niveaux - à Agde.

Ni kalkulas je via partopreno !

Nia federacia kongreso.

16-17 V

Alproksimiĝas la dato de nia federacia kongreso en Montpellier-La Paillade. Niaj gesamideanoj en Montpellier preparis/as ĝin kaj atendas viajn aliĝojn. Ne forgesu, ke teorie la 15a de Aprilo estas la limdato por aliĝi. Kompreneble oni akceptos vian aliĝon ankaŭ post tiu dato sed, ju pli frue vi aliĝas, des pli vi faciligas la organizadon. La programo restas sensanĝa en la grandaj linioj. Michel CAVELAN (Nice) venos por ĉarmi vin gitare; estos debatoj, teatraĵetoj, lumbildoj, muziko, prezento de E° per komputilo, ktp. Funkcios libroservo. Kelkaj trapasos ekzamenojn. Dimanĉe vi povos malkovri piede la malnovan centron de la urbo. Dimanĉmatene okazos la ĝenerala kunveno; ni daŭrigos la bonan laboron komencitan en Sète en Septembro 91. Venu kun viaj sugestoj ... kaj via preteco helpi al la efektivigo de kelkaj el ili. Ni bezonas novajn ideojn... kaj homojn por ili, realigi. UFE invitis nin okazigi la nacian kongreson en nia regiono. Ni proponis 94, ĉar ni ne estas pretaj por 93. Ĉu vi-mem, kiu legas tiujn liniojn, estus preta respondi pri tasketo? Kune ni certe povas fari ion tre pozitivan... Se vi ne solvis la loĝproblemon pri la baldaŭa kongreso, relegu la antaŭan numeron de SFS, aŭ petu liston de la turismoficejo, aŭ kontaktu L. Ensuque. Ne restu izolita esperantisto; konatiĝu kun aliaj esperantistoj, komparu viajn spertojn. Iu certe helpos vin, se vi tion bezonas. Federacia kongreso okazas nur unufoje en la jaro. Vi estas atendata en Montpellier. Ĝis !

J.H.

LANGVEDOK - RUSILJONA ESPERANTO - FEDERACIO

KONGRESO : 16-an kaj 17-an de majo 1992
 Centre Social des Allocations Familiales 410, Av de Barcelone 34080 MONTPELLIER
 (Quartier de La Paillade , Tel:67 75 36 93)

ANTAŬVIDITA PROGRAMO

Sabaton 16-an	14-a h	: Akcepto de la kongresanoj
	15-a h	: Ekzamensesioj
(samtempe (	16-a h	: PORESPERANTISTA libera diskuto: spertoj pri instruado, informado de neesperantistoj, ktp...
(	16-a h	: Por NEESPERANTISTOJ, prezento de kaj iniciado al E-o. Pour les NON ESPERANTISTES, présentation et initiation à l'Espéranto
	19-a h	: Vespermanĝo en memserva restoracio
	21-a h	: Distra vespero (teatraĵetoj, ĥoro, kanzonoj)
Dimanĉon 17-an	9-a h 30	: Ĝenerala kunveno
	12-a h	: Tagmanĝo en restoracio
	14-a h	: Gvidata vizito piede de la urbo

*****

ALIGILO resendota antaŭ la 15-a de aprilo al :
 Louis ENSUQUE 7, Rue Gustave 34000 MONTPELLIER

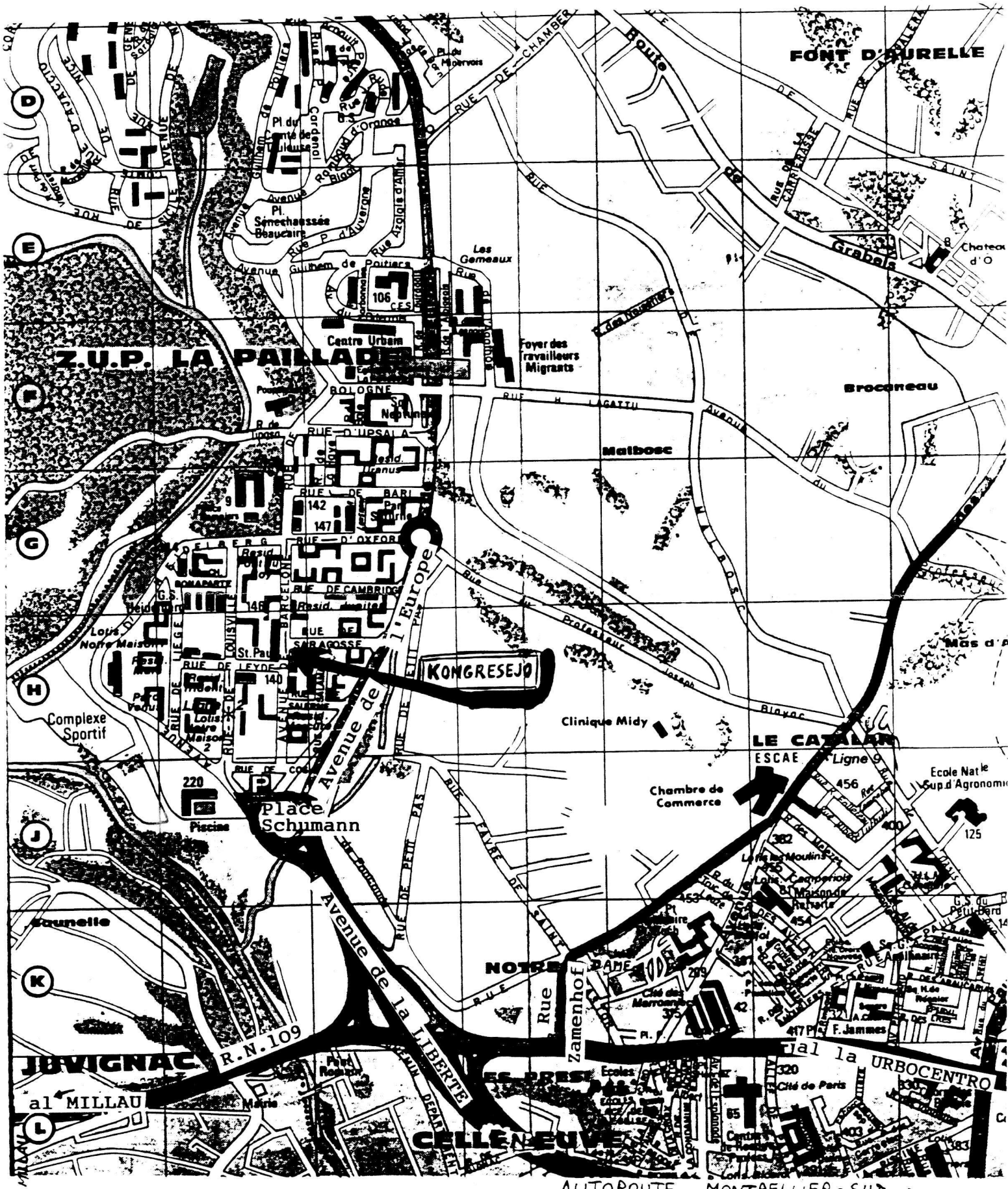
NOMO, ADRESO, TELEFONNUMERO: _____

ALIGO : 50 F unuope do senpaga por studentoj kaj eksterlandanoj.	50 F	x	_____	=	_____
VIZITO de la urbo (dimanĉe posttagmeze)	30 F	x	_____	=	_____
TAGMANĜO (dimanĉe tagmeze)	80 F	x	_____	=	_____
	S U M O : _____				

Ĉeko nome de Centre Culturel Esperanto n° 1487 48 D Montpellier, sendota kun la aliĝilo.

Kongresejo

Por atingi la kunvenejon el la urbocentro aŭ el hoteloj, uzu la autobus-liniojn 1-an au 2-an. Por pliaj informoj skribu aŭ telefonu al Louis ENSUQUE (adreso maldekstre) Tel:67074262 laboreje, 67586418 aŭ 67402908 hejme antaŭ 22^h. Montpellier Turisma Oficejo Le Triangle bas, Pl. de la Comédie Tel:67586758

AUTOROUTE MONTPELLIER - SUD →

ALES

Gratulojn al Sro Henri Vigne, kiu, dum la lasta Universala Kongreso de Bergen (Norvegio) brile trapasis internacian ekzamenon de UEA.

BEZIERS

Venontaj kunvenoj de la grupo:

-en Majo, pro la "pontoj", pro la Federacia kongreso kaj pro la staĝo en Agde fine de la monato, neblas antaŭvidi nian kutiman kunvenon. Do, ni renkontiĝos nur la 25an de Aprilo (sabato) je la 14a h30.

-en Junio, nova malfacilaĵo pro la kongreso en Verona. Laŭ interkonsento de la ĉestantoj en Marto, ni decidis organizi nian jaran piknikon en Caùduro, dimanĉon la 21an de Junio.

Nia amiko A. Sanz afable akceptos nin en Mondhejmo, kiu nun havas tegmenton! Komuna manĝo (eltirita el la sako) ĉirkaŭ tagmeze, sed estas konsilinde alveni pli frue.

CIUJ SAMIDEANOJ EL LA REGIONO ESTAS KORE INVITITAJ. Venu kiel eble plej multaj ĝui la bonan aeron de la kamparo apud St Chinian en Esperantujo !

*****

Du familioj de Heilbronn, la germana ĝemela urbo de Béziers, libertempos en Cap d'Agde de la 5a ĝis la 24a de Julio. Ili estus ege kontentaj renkonti esperantistojn (ili estas komen-cantoj). Ili vizitis Cap d'Agde lastjare, kaj, tie, jam rezervis loĝejon. Jam kelkaj grupoj de Béziers estas pretaj kaj feliĉaj konatiĝi kun ili. Ĉu aliaj de nia regiono havos eblecon pasigi kelkajn horojn kun ili? Estus bone.

*****

(Dankon al la grupo de Béziers pro la duobla invito. Rilatu kun S-ino Authier (67311318), se vi volas partopreni. Same pri la lingva staĝo, eĉ se vi intencas nur parte ĉeesti. Manifestu vian solidarecon, apogante tiujn, kiuj organizas ion. Anticipan dankon !

*****

Pri MONDHEJMO : Ekologia Centro Internacia kun Esperanto kiel oficiala lingvo.

Ni jam prezentis "Mondhejmo"-n en SFS kaj refaros, ĉar tiu asocio estas subteninda.

Senlace S-ro Sanz progresigas la konstruadon de tiu centro, kie oni povas nun renkontiĝi en kontentigaj kondiĉoj. La estraro konsistas nun el:

Prezidanto: Claude Cayzac, 700, Chemin de Bellevue 34820 Assas (tel. 67 59 55 74)

Vic-prezidanto: Louis Ensuque, 7, Rue Gustave, 34000 Montpellier (tel. 67 58 64 18/67 07 42 62)

Sekretariino: H. Asfaha, Fehmarn Str. 5, D 1000 Berlin

Kasisto: Akiles Sanz, Mondhejmo, 34360 Caùduro (Tel. 67 97 26 63)

La poŝtĉekkonto de MH estas 54118 V Montpellier

*****

Ni gratulas la novajn elektitojn; C. Cayzac kaj L. Ensuque estas ankaŭ estraranoj de la federacio, kie ili aktivas kaj ni certas, ke MH baldaŭ fariĝos famkonata en Esperantujo. Bonan sukceson !

*****

→ **ESPERANTO STAĜO --- 27-31 Mai 1992 --- AGDE (HERAULT)**

Toutes correspondances / Ĉiujn korespondadojn : C.B.E. 9, rue Georges Picot 34500 BEZIERS

Tel. : 67 31 13 18 ou 67 31 13 46 ou 67 38 03 52.

Le stage aura lieu au Centre de Vacances "BATIPAUME", situé en pleine campagne, sur la route de Rochelongue à 2km d'Agde et de la mer. Entouré d'un parc de 8ha, ce Centre est un lieu de repos très agréable.

DATES : du 27 mai à partir de 16h., au 31 après-midi.

Prix : 160FF par jour soit 640FF pour le stage (en chambre individuelle: 840FF). Apporter linges de toilette. On peut louer les draps sur place (25FF).

Cotisation: 100FF jusqu'au 30/04/92 - après cette date 180FF.

La staĝo okazos en "Centre de Vacances" BATIPAUME", situanta kamparmeze, sur la vojo al Rochelongue je 2km de AGDE kaj de la maro. Ĉirkaŭata de granda parko kun Arboj (8ha), la bieno estas agrabla ripozloko.

DATOJ : de la 27a de Majo ekde la 16a., ĝis la 31a posttagmeze

Prezo : 160FF tage do 640FF por la restado (840FF por individua ĉambro). Kunporti tualettukojn. Ebleco lui littukojn surloke (25FF)

Kotizo: 100FF ĝis la 30/04/92 - post tiu dato: 180FF.

LA CANOURGUE + RODEZ :

Pluraj esperantistoj el ambaŭ lokoj partoprenos la Sat-Amikaran kongreson de Bordojo. Kiel jam indikite lastfoje, la temo estas: "De Mozart ĝis Eurokka-Muziko kaj E^o-kompliceo de du internaciaj lingvoj".
Solo, kiu koncertos en Bordojo, ankaŭ koncertos en la MJC de Rodez, ĵaŭdon la 16an de Aprilo.
Informas Bernard Legeay : tel.65-67-10-72
Pri la Bordoza kongreso informas Minitelo 3614 chez * ekongreso.

*****

MONTPELLIER

Lastaj kunvenoj: 08.01: diskutoj pri diversaj temoj
05.02: belegaj diapozitivoj pri la Réunion kaj ĝia vulkana pejzaĝo prezentitaj de Odile Hamelin
04.03: La Suda parto de Norvegio kaj Bergeno (lumbildoj de J. Bony)

Venontaj kunvenoj:

01.04: Diskuto pri la organizado de la federacia kongreso en Majo
06.05: Denove pri la Federacia kongreso kaj ludo (Geo)
03.06: Diapozitivoj pri Egiptujo (L. Ensuque)

kaj kompreneble la Montpellieranoj ĝojos akcepti vin la 16an kaj 17an de Majo. Ĝis !

*****

DATOJ DE LA VENONTA INTERNACIA SEMAJNO EN SETE : de la 12a ĝis la 19a de Septembro

*****

La 11an de Aprilo, pluraj kluboj prezentos Esperanton en Lavérune, unue al klaso de CM2 dum la mateno, due al plenkreskuloj dum la vespero (18h).

Lastminute: SOLO (Andaluzio) kantas kaj muzikos en la kastelo de LAVERUNE Sabaton, la 11an de Aprilo, je la 21a horo.

*****

PERKORESPOŬDA KURSO : Sub la gvidado de Claude Cayzac (nova adreso en la rubriko ***** "Mondhejmo", kies prezidanto li nun estas) daŭre funkcias la perkoresponda kurso. Nune ĝi havas 72 gelernantojn, inter kiuj 10 jara Rumano, geinstruistojn el Alĝerio kaj Togolando

*****

NIMES

La teksto, kiun vi povas legi dekstre, aperis en la ĉiumonata "Libre Tribune", senpaga gazeto, kiu jam informis pri E^o. Gratulojn al nia samideano. Ĉiu Esperantisto devus atesti pri siaj spertoj. Alia interesa ideo de S-ino Chaudouard; ŝi gluas en la angulon de kovertoj la ĉi-suban tekston. Mallonga teksto tiom efikas kiom parolado!

L'espéranto est une langue naturelle et souple. Il est en mesure d'exprimer les nuances les plus subtiles de la pensée et des sentiments. Il est propre à permettre par conséquent l'expression la plus juste, la plus littéraire, la plus esthétique et de nature à satisfaire les esprits les plus ombrageux et les plus particularistes.

Il ne peut pas porter ombrage aux fidèles des langues nationales.

Maurice GENEVOIX (de l'Académie Française)
Le Jeudi 18 Février 1954.

Kiel jam indikite, 2 busetoj veturos al la kongreso de Verona; grupeto vojaĝos per trajno al la UK de Vieno; ankaŭ veturilo ebligas al kelkaj esperantistoj viziti la ekspozicion de Sevilla kaj tie renkonti la lokan grupon. Bonajn vojaĝojn!

*****

A PROPOS DE LA LANGUE «ESPERANTO»

Cette langue existe depuis plus de cent ans. Pourtant beaucoup de personnes ignorent jusqu'à son nom. Cependant elle se répand lente-

ment à travers le monde et une langue de communication entre les peuples devient de plus en plus indispensable.

Il me plairait de parler de cette langue car son étude puis sa pratique m'ont procuré beaucoup de joies, des rencontres, des amitiés.

Des joies d'abord dans l'étude même de cette langue génialement construite, sans problème d'orthographe, sans exception grammaticale; enfin la plus facile des langues, mais une langue tout de même qui ne s'apprend pas sans peine.

Je voudrais donner ici un avis plus autorisé que le mien, celui de notre académicien Maurice Genevoix:

«L'esperanto est une langue naturelle et souple. Il est en mesure d'exprimer les nuances les plus subtiles de la pensée et des

sentiments. Il est propre à permettre par conséquent l'expression la plus juste, la plus littéraire, la plus esthétique et de nature à satisfaire les esprits les plus ombrageux et les plus particularistes.

Il ne peut pas porter ombrage aux fidèles des langues nationales.»

Si vous voulez vous informer sur cette langue et tout savoir sur elle, vous trouverez en librairie dans la collection «Que sais-je» l'Esperanto de Pierre Janton, professeur d'Anglais à l'université de Clermont-Ferrand, P. Janton enseigne aussi l'Esperanto. Si vous voulez pousser plus loin, procurez-vous toujours en librairie, l'Esperanto sans peine dans la collection «Assimil» et enfin sachez qu'à Nîmes il existe des cours gratuits d'Esperanto à Pablo Neruda, la maison de la Culture de Nîmes et à la maison de l'Europe, 1, Place du Château à Nîmes toujours. Il existe aussi un club récemment formé, le club UNESCO (enseignement de l'Esperanto). L'animatrice de ce club et des cours est Madame Gausson (Tél.: 66 81 14 94) F. Chaudouard, une esperantiste convaincue

EŬROPA FESTO

6
Gi okazos en Nîmes je sabato, la 9a de Majo. Kunlaboros por la E°-budo la grupoj de Nîmes, Uzès, Arles. Ĉeestos Esperantistoj el diversaj landoj de Eŭropo; partoprenos diversaj asocioj. Oni kantos la Eŭropan himnon je la inaŭguro. Eble ĉeestos ministro B. Kouchner. La premioj de la senpaga loterio estos pertrajna vojaĝo al Strasburgo, 2 aero-baptoj, staĝo (semajnfina) de E° pagita de la Garda federacio, ktp. Respondecas A. Gausсен.
*****

Anekdoto: Caissargues, vilaĝo apud Nîmes (kie loĝas nia samideanino G. Soulier), estas ĝemeligita kun pola urbeto Kartuzy (je 30 km de Gdansk). Lastsomere la Asocio "Caissargues Jumelage", kies prezidanto estas la vilaĝestro, akceptis dum unu semajno grupon da Poloj. Ili prezentis sur la placo folklorajn dancojn, ekskursis ĉiutage. La gastigantoj vere dorlotis siajn gastojn, kiuj sin sentis kiel hejme.

Tamen io grava kaj malagrabla ŝvebis dum tiu mirinda restado: ilo mankis por interkompreniĝi. Ve! La Poloj ne parolis france, la Francoj ne parolis pole. Neniu konis esperanton.

Ĉe la foriro ili aspektis kiel mutuloj kaj nur pergeste adiaŭis unu la alian. Tristmiene, kun malsekaj okuloj, ĉiuj konsciis kaj bedaŭris, ke ili ne plu povos interrilati eĉ skribe kun siaj novaj amikoj.

Tamen ili rapide trovis logikan kaj taŭgan solvon al tiu lingva problemo. Ĉu vi povas diveni? 15 anoj de la asocio enskribiĝis al kurso pri la pola lingvo kaj konsilis al la Poloj lerni la francan... Dum kunveno, la vilaĝestro asertis, ke tiel la problemo estos facile solvita... La vorto "esperanto" efikis kiel fulmotondro: Profesorino pri la franca lingvo ekstaris kaj aroge diris, ke ŝi ne volas aŭdi pri esperanto, kiu ne estas kultura lingvo.

Iom poste, S-ino Soulier skribis pri la dua akto:

La Kurso pri la pola lingvo jam ne plu okazas. Verŝajne la lernantoj renkontis neantaŭviditajn problemojn kaj proprasperte tute konvinkiĝis pri la akreco de la lingva problemo.

Ni nun atendas la trian akton! Intertempe S-ino Soulier kontaktis la E° polan asocion.

Eble estigis bona okazo por enkonduki esperanton
*****

Dum la lasta baloto, S-ino Gausсен konsultis la lokajn kandidatojn. Krom unu, ĉiuj konfesis, ke ili nenion scias pri Esperanto... Vilaĝestroj ricevis opini-sondon pri la lingvo-problemo. Unu el la proponitaj solvoj estis la lernado de artefarita lingvo kiel esperanto, alia proponita solvo la lernado de la diversaj lingvoj de la Eŭropa komunumo... sinsekve!!!
*****

PERPIGNAN

Pluraj gejunuloj daŭre sekvas la E°-kursojn. Iu intencas krei E°-grupon apud Font Romeu-Les Angles kaj konsultis tiucele la grupon de Perpignan.

En la urbaj arkivoj troviĝas nun tri pliaj kolektoj: unu kun poŝtkartoj pri la unua mondmilito, alia pri urboplanismo de Perpignan je la komenco de nia jarcento kaj la tria, nomita "fonds Amoureux", kun dokumentoj pri Esperanto.

Jean Amoureux daŭre kunlaboras kun "La philatélie française"; de tempo al tempo aperas tekstoj pri E°-temoj kun belaj koloraj ilustraĵoj. Ĉi-sube, en reduktita formato, ilustraĵoj de rusa poŝtmarko pri Popov, inventisto de radio, de brazila poŝtkarto plurlingva kaj de internacia specimena foiro en 1935 en Rio de Janeiro. Dank'al nia amiko, neniu esperantaĵo perdiĝas!
*****

Provenco

La Vaŭkluzo Federacio invitas vin al PRINTEMPA PIKNIKO en ISLE s/ SORGUE je la 10a de MAJO. La venonta kaj 9a RODANA E°-RENDEVUO ne okazos en Avignon sed en CARPENTRAS, kore de Vaŭkluzo, en loko nomita "Logis des jeunes du Comtat", sabaton la 17an kaj dimanĉon la 18an de OKTOBRO 92. Tri gradoj en la kursoj (la triagrada estos gvidata de G. Lagrange pri la temo: Raymond Schwartz). La kantistino Nikolin' animos la distran vesperon. Pliajn informojn skribante al Centre Culturel Esperanto B.P.136 84204 Carpentras Cedex.

*****

Nice

La tiea grupo projektas aĉeti loĝejon ĉe la Lazura Marbordo, en Nico, por gastigi esperantistojn komferte kaj malpli multekoste ol en hoteloj. Eblas helpi al la konkretigo de tiu projekto. Detale informas: E° grupo-Les Hortensias 2 121, Bd Napoléon III. 06200 Nice.

<u>Enspezoj:</u>	
UFE (kotizoj)	1117,50 F
Libroservo (repago)	1605
SFS (parte por 92)	4065
Sparkaso (profito)	1275,19
La federacio posedis	
je la 31a de Decembro 90:23525,35	

Entute	31588,04 F
Do, restas.....	31588,04 F
	- 6995,60

	24592,44 F

<u>Elspezoj:</u>	
Vojaĝo de Sro Janton:	326 F
Anonco en gazeto	626
Internacia renkonto/Alès	500
Restado de junulinoj	135
Federacia kongreso	956
Restado de Ruso/Sète	950
ĉambro en Lazaret	220
SFS	3277,60
pĉk	5

Entute	6995,60F
	575,56
Sparkaso	24016,88

	24592,44 F

La kasistino : L. Négron

*****
 OPERACIO "LICEOJ kaj KOLEGIOJ" :

La federacio decidis pli frue informi ĉiujn liceojn kaj kolegiojn de la regiono pri la ekzisto de Esperanto kaj proponi eventualan prezenton de E° al ĉiu lernejestro.
 Ni dankas la gesamideanojn, kiuj bonvolis sendi la adresojn de ĉiuj liceoj/kolegioj. Ni nombris 153 liceojn kaj 232 kolegiojn en Langvedoko-Rusiljono.
 Pri la liceoj, estas decidite : al ĉiu ni oferos la libreton de P. Janton pri Esperanto (kolekto Puf/Que sais-je?). La libretoj estas menditaj. Dum la federacia kongreso, ni ekdisdonos ilin al esperantistoj, kiuj bonvolos ilin porti al la respektivaj lice-estroj. Pri kolegioj, ni pridiskutos la sendotan dokumentaron.

*****

LERNI ESPERANTON : La Federacio proponas al vi staĝon en Agde fine de Majo, perkorespondan kurson; vi trovos ĉi-sube kelkajn aliajn eblecojn dum la somero.
 Ni ĝojas anonci al vi, ke denove funkcios en 92 la Kultura Centro de La Chaux de Fonds. En Septembro okazos kiel ĉiujare la internacia semajno de Sète (vidu ĉe Montpellier)

KULTURA ESPERANTO-DOMO
 "Gresillon"
 F-49150 Bauge, Francio

Kulturaj aranĝoj 1992

La staĝoj disvolviĝas de posttagmezo ĝis mateno.

Internacia Renkonto de Infanoj
 De la 18-a ĝis la 25-a de aprilo
 (por infanoj, kiuj jam lernis la lingvon)
 Kursoj, promenadoj, distraĵoj (la kursgvidantoj, kiuj deziras partopreni la staĝon, havos la eblecon kompari siajn spertojn).

Internacia Amika Renkonto
 De la 24-a de junio ĝis la 9-a de julio
 Nedeviga programo: kursoj, gvidataj konversacioj, komunaj promenadoj, ekskursoj, distraĵaj vesperoj.

Prelegoj kaj kursoj
 De la 9-a ĝis la 22-a de julio
 Temoj de la prelegoj: "Eŭropo", "Gresillon 40-jara". Kursoj por diverslingva lernantaro; gvidataj konversacioj, ekskursoj, distraĵaj vesperoj, libro-bindado (gvidos F. Moirand).

Lernu, praktiku, perfektigu: seminario Cseh-metodo
 De la 23-a de julio ĝis la 5-a de aŭgusto
 Kursoj por diverslingva lernantaro, gvidata konversacio, ekskursoj, distraĵaj vesperoj. La arto traduki (G. Lagrange), dum la unua semajno.

Lernu, praktiku, perfektigu (II)
 De la 6-a ĝis la 19-a de aŭgusto
 Kursoj por diverslingva lernantaro, gvidata konversacio, ekskursoj, distraĵaj vesperoj.

Instruado kaj Instruhelpiloj
 De la 20-a de aŭgusto ĝis la 2-a de septembro
 "Kiel vigle helpi la instruadon"; diverslingvaj helpiloj, didaktikaj materialoj, diversnivelaĵoj, kursoj, ekskursoj, distraĵaj vesperoj, korbotarado (gvidos Juanita Turbillon).

La Kvinpetalo proponas

Informas: Suzanne Bourot,
 La Kvinpetalo, route de Civeaux, F-86410 Bouresse,
 tel. +33-49-428074.

Ekde la 14a de Aprilo : akcepto kaj ebleco festi Paskon tradicie kaj esperante.

21-25 IV: Praktikado/Trejnado al la parola parto de Kapableco.

26-29 IV: Praktikado + turismo

8-13 V: piedaj ekskursoj en la regiono Poitou. Ebleco je iniciado kaj praktikado.

28-31 V: Verkista ateliero : proza verkado
 Gvidos Giorgio Silber

1-5 VI: Renkonto de flaŭristoj

2-7 VII: Konatiĝo kun Poitou : romania arki-tekturo, legendoj, kuirarto.

10-15 VII: Preparado al la 4a kaj 5a ekzamenoj.

17-22 VII: "Apudbeletro " en E° (Ed. Borsboom) pri literaturo (Marjorie Boulton)

5-10 VIII: Tradukstaĝo/De Ronsard ĝis Desnos
 Prozo kaj poezio

13-18 VIII: Pupfarado+kudrado (Marie Hunninck)

20-25 VIII: Kanzonoj. Skeĉoj (kun Tespa)
 Voĉteĥniko

Aliaj staĝoj en Oktobro, Novembro, Decembro

AGDE: E°-staĝo - 27a-31a de MAJO.
 *****

SETE: E°-semajno-12a-19a de SEPTEMBRO.
 *****

TOULOUSE

8

Jus aperis ĉe Eurokka "Kased/disk-distribua katalogo". La dupaĝa katalogo referencas ne malpli ol 15 kasedojn, 5 kompaktdiskojn, 2 diskegojn kaj 3 disketojn. Bonege!
Vi povas ricevi tiun katalogon de "Eurokka 31450 Donneville tel:61.81.95.65) aŭ de SFS (en ambaŭ kazoj kontraŭ aŭ frankita koverto)

*****

Samtempe aperis la tria n° de "Rok-Gazet". Presita sur luksa papero kun multaj fotoj kaj desegnaĵoj, ĝi estas plaĉa sed enkonduke "Flo" ne kaŝas problemojn pri la estonteco. Jen parto de tiu enkonduko:

La esperantistaro seniluziigis nin pro ĝia apatio kaj malfidemo.

Rimarkindas ke malmultaj revuoj por Esperanto-junularo ekzistas, kaj ni miras ke eĉ tiel malmultnombraj ili ne havas pli da subteno.

Eble la E-movado atendas ke ili malaperu por diri: Ho jes, ili estis subtenindaj; sed tro malfrue. Ofte kaj preskaŭ ĉiam oni tro malfruas pri tiuj aferoj.

Mi ne diras tion nur ĉar ni eldonas Rokgazeton, sed ĉar la E-junularo bezonas revuojn por si mem en kiu ĝi trovas interesajn kiuj utilas ankaŭ por pliinteresi novajn junajn E-lernantojn, kaj kiel vi jam certe scias, tro da mono ĉe gejunuloj malofte.

Laŭ mi - kaj kalkulo -, E-revuo por junuloj estas tiom malmultaj ke ili estas subtenendaj, kvankam kelkaj membroj de TEJO pensas la malon kaj diras ke TEJO ne povas subteni ĉiun gazeton kiu povas interesi junulojn. Mi esperis ke TEJO estas junulara organizo... Cetere, EUROKKA fariĝis fakasocio de TEJO.

Antaŭ nelonge renaskiĝis JEFO kaj TEJO estas reorganizita sed ĉu tio sufiĉas por savi "Rok-gazet"? Jes ja, esperantistoj devus, devas helpi tiun iniciaton sed ĉu ne estas tro multaj riskoj pro nesufiĉa klientaro, pro transpagaj problemoj, pro tio ke maljuna esperantistaro ne speciale ŝatas rokmuzikon, ktp? Abono al "Rok-gazet" kosta 100F kaj estas rekomendeble abonigi junulon en nepagipova lando.

*****

ARIEGE

Kiel resumi sur duon-paĝo la malfruajn kaj plurpaĝajn informojn el tiu departemento, kie aktivas nia amiko Jorgos? Ne eblas! Felice renaskiĝis "E° Ariège", kiu detale raportos. La gazetaro raportis pri la 2a Ĥoro-staĝo okazinta en Februaro kaj la koncerto en Montferrier. Gvidis la staĝon Saskia Idzerda (NL), prezidantino de TEJO. Aliaj staĝoj estas planitaj: -de la 17a ĝis la 24a de septembro 92 kaj de la 21a ĝis la 28a de februaro 93 en La Freychède.

Alia longa intervjuo aperis en "La Croix du Midi" pri Esperanto kaj ĝia nuna situacio.

Ni ankaŭ menciu prospekton pri E° en Ariège. Ĝi enhavas liston de la kursoj en la departemento, ĝeneralan priskribon de E°, atestojn de esperantistoj (eble pli interesa ideo ol listigi la uzeblecojn de E°), la unuan lecionon en E°, pagitajn anoncojn... kaj aliĝilon al CEEA.

*****

Printempo de la junuloj en Arjeĝo:

En ĝia kadro disvolviĝos pluraj E°-programeroj:

Esperanto kaj muziko

- vendredon, la 24an de Aprilo en Laroques :4a nokto de "Video'lmes" kun Andaluzia esperantista muzikisto "Solo" (gimnastikejo ĉe MJC)
- sabaton, la 25an de Aprilo en la nova centro de Saverdun, pri la temo: "junuloj kaj kulturoj en Eŭropa Sud-okcidento, pluraj aranĝoj kun "Solo" (sinteziloj kaj voĉo) el Andaluzio, "Irrintzi" (tradiciaj instrumentoj) el Eŭskio, "KTP" (gitaroj, flutoj) el Katalunio, folkloro grupo portugala, "Aigarella" (folk-grupo) el Okcitanio...

Ankaŭ debato, ekspozicio de plurlingvaj vortaroj, granda "paëlla", ktp
Informas Jorgos (tel. 61.608.683)

JO+JO

*****

aŭ kiam JOrgos renkontas JOspin, la eksministron pri edukado:

Eĉ se la anekdoto ne plu aktualas, ĝi eble pripensigos vin. Parenteze la nova ministro pri edukado, Sro Lang, estas urbestro de Blois, kie antaŭ nelonge okazis nia nacia kongreso. Tiam Sro Lang montris sian intereson per malĉeesto...

Fine de Februaro venis Sro Jospin al Saverdun por la inaŭguro de nova kultura centro.

S-ino Couret, urbestrarano pri kulturo en Saverdun, al la ministro:

-Mi prezentas al vi S-ron Comte (Jorgos), kiu instruas esperanton en la MJC de Saverdun.

Nu, E° ne estas mia afer'... mi pli precipe okupiĝas pri klasikaj lingvoj.

Jo: -Ankaŭ ne mia afer' estas E°. La Esperantistojn mi bone konas... Ili estas portantoj de volo preterpasi la aliajn lingvojn...

Jo: -...dume ilin protektante...

Jo: -sed tio pluestas ege marĝene...

Jo: -Sufiĉus eta fingro-puŝo.

Jo: -Oni ne povas decidi anstataŭ la homoj. Pardonu, mi parolu al alia persono...

*****
****
**

Task Force
Ressources humaines,
éducation, formation et jeunesse

De Europæiske Fællesskaber
EUROPA-PARLAMENTET
Europäische Gemeinschaften
EUROPÄISCHES PARLAMENT
Ευρωπαϊκές Κοινότητες
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

European Communities
EUROPEAN PARLIAMENT
Comunidades Europeas
PARLAMENTO EUROPEO
Communautés Européennes
PARLEMENT EUROPÉEN

Comunità Europee
PARLAMENTO EUROPEO
Europese Gemeenschappen
EUROPEES PARLEMENT
Comunidades Europeas
PARLAMENTO EUROPEU

René Llech-Walter et Yvette Vierne ont reçu une réponse à leurs courriers. Au nom du Président Delors, il a été répondu à R.L-W. que "le mouvement espéranto peut contribuer au rapprochement des peuples d'Europe et du monde, et c'est une noble tâche à poursuivre. Toutefois, c'est l'apprentissage des langues vivantes des peuples voisins et partenaires qui est d'après nous le meilleur moyen pour intensifier la coopération culturelle, économique et sociale dans la Communauté"... C'est, à peu de choses près, ce que M. Delors avait répondu à une question écrite d'un député européen, mettant en avant dans les 2 cas le programme "Lingua".

Y.V. a été informée au nom du Secrétaire Général du Parlement européen que sa lettre avait été "inscrite au registre général des pétitions et transmise à la commission... qui examinera d'abord si la pétition entre dans le cadre des activités des Communautés européennes". Ce serait surprenant que ces dernières ne soient pas concernées par le problème linguistique! La campagne n'est pas terminée : JEFO a décidé de s'y joindre. Et vous?

*****

Tradukistoj en EEK, en 1991

	Entuta nombro da konstantaj oficistoj	nombro da lingvaj oficistoj	% de la lingvaj oficistoj kompare a la tuta oficistaro
Justec-Kortumo	693	200	29%
Ekonomiaj k. Socia Komitato	506	119	24%
Parlamento	3 062	676	22%
Konsilantaro	2 205	456	21%
Revizia Kortumo	320	46	14%
Komisiono	16 426	1 748	11%
Entute	23 212	3 245	13%

Necesas aldoni, ke al la konstantaj lingvaj funkcioj aldoniĝas nekona nombro da eksteraj kunlaborantoj, nomataj 'free lance'.

Sans commentaire! ↓

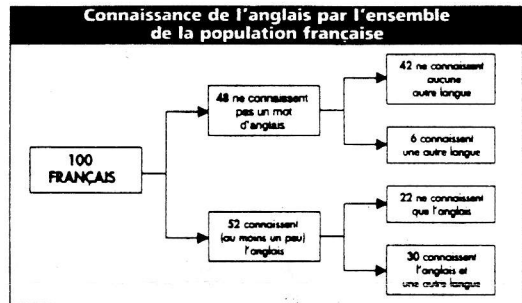
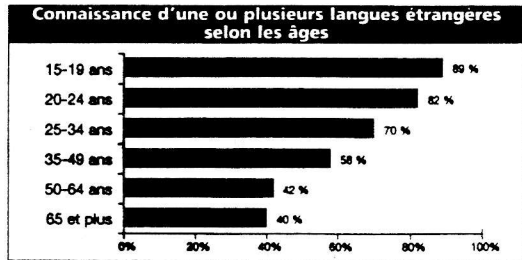
**Les Français restent toujours
fâchés avec les langues**

L'étranger reproche souvent au Français son nombrilisme et sa suffisance. Il n'a peut-être pas tout à fait tort. Un signe ne trompe pas : nous sommes toujours aussi peu nombreux à parler une langue étrangère.

Témoin, le résultat d'un sondage SOFRES réalisé pour plusieurs publications en novembre et décembre derniers auprès de 20.000 personnes âgées de plus de 15 ans.

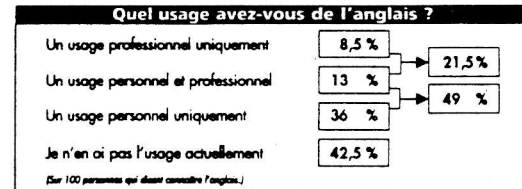
Parmi toutes les langues étrangères, l'anglais continue à se tailler la part du lion : sur 100 Français, 18 connaissent l'allemand, 16 l'espagnol, 6 l'italien et 52 l'anglais. Mais presque un Français sur deux (48 %) avoue tout de même ne pas connaître un mot de la langue de Shakespeare.

D'ailleurs, les pays anglophones semblent ne présenter que fort peu d'attrait : les trois-quarts de nos compatriotes qui parlent l'anglais n'ont effectué aucun voyage en pays anglophone au cours de ces deux dernières années.

Les Français notent leur anglais

	Se donnent moins que la moyenne	Se donnent la moyenne	Se donnent plus que la moyenne
Compréhension écrite (lecture)	30,5	16,5	49,5
Compréhension orale	42,5	18,5	35,5
Expression écrite	45	17	34
Expression orale (conversation)	51,5	16,5	27,5

**Lisez-vous des livres en anglais (romans, art, tourisme...)?
Lisez-vous des journaux ou magazines en anglais ?**

Oui, une ou plusieurs fois par semaine	4,5 %	} 26 %
Oui, tous les quinze jours	2,5 %	
Oui, plusieurs fois par an	19 %	
Non, jamais	74 %	

(Sur 100 personnes qui disent connaître l'anglais.)

Il faut accueillir avec réserves les résultats du sondage SOFRES, publiés dans la revue "Today in English". Quand 70% des personnes de 25 à 34 ans ont la connaissance d'une langue étrangère, comprenez que 70% disent avoir appris une langue, la différence est de taille!!! Les chiffres sont à rapprocher de ceux de l'Agence Lintas que nous avons publiés plus tôt. Lintas avait comparé ce qu'affirmaient les sondés et la réalité (en leur proposant au téléphone des phrases en anglais)... Ainsi, un Français sur deux ne connaît pas un mot d'anglais, 27% de ceux qui "connaissent" cette langue disent être à l'aise à l'oral (un Français sur sept exactement), 21% en ont un usage professionnel et 26% de ces 52% lisent in English... Le problème de la communication reste donc bien entier et, comme le conclut l'article, il y a URGENCE !

Entre 19 et 65 ans, que fait-on ? Pas grand chose pour conserver vivantes et efficaces ses connaissances en langues. Il y a pourtant urgence.

VOJAGO EN RUMANIO KAJ BULGARIO

En Oktobro 91 mia edzino kaj mi estis invititaj de rumanaj kaj bulgaraj esperantistoj. Jen la impresoj de tiu unusemajna restado. Prezenti nune vojaĝon tra Rumanio kaj Bulgario kiel simplan turistan promenadon ŝajnas al mi tre malfacila, ĉar la impresoj kaj la mensaj bildoj, kiujn ni memoras, ne povas respondi al tiuj de la tradicia feria poŝtkarto. Kvankam la turisma ebleco vere ekzistas, ĝi estas kaŝita pro la ekonomiaj problemoj, kiujn konas tiuj du landoj kaj kiuj malpermesis al ni bone ŝati aŭ tiun balkanan monaĥejon, aŭ la rumanan reĝan kastelon, aŭ la belecon de la nigra maro. Esperanto donas al ni tiun grandegan avantaĝon renkonti homojn en la landoj, kiujn ni vizitas, kaj tiel, vivante ĉiutage kun ili, pli precize koni tiujn landojn. Tio permesas tute alian alproksimiĝon de la vizitata lando. En ekonomie forta lando, kompari la etajn ĉiutagajn kutimojn estas amuza kaj interesa ludo. En Bukureŝto kaj Pazarĝik (Bulgario), kie ni gastis, la interna vido estas tute malsimila afero. Niaj esperantistaj geamikoj Mihai kaj Magda Predescu en Rumanio kaj Mila kaj Petko Arnaudov en Bulgario korege akceptis nin; tamen, malgraŭ ilia donacemo kaj iliaj penoj por plezurigi nin kaj montri la plejbelon, ili ne povis kaŝi siajn ĉiutagajn problemojn. Oni imagu, kio estas la altiĝo de la prezoj en tiuj landoj, kompare kun la salajra stagnado. Kvankam tio ne estas nia preferata temo pri diskutado, ni multe parolis pri mono, sed ni rapide komprenis kial. Por bone prezenti al si-mem la aferon, jen kelkaj ekzemploj:

-meza rumana salajro en Oktobro 91 : 8000 levoj (proksimume 180 Frankoj)

250 gramoj da kafo: 180 levoj 1 litro da benzino: 30 l. 1 kilo da terpomoj: 30 ĝis 40 l.

1 kilo da viando : 300/500 l. Daĉia (nacia aŭtomobilo, simila al R 12): 500 000 levoj

Mi povus longe tabeligi tiujn prezojn, kiujn mi ne ĉiujn memoras, tiom ili estas neimageblaj por ni. Je la komenco de nia restado, mi konfesas, ke mi malfacile komprenis tiun valorŝkalon. Estas necese aldiri pri tiu nekredebla situacio, ke la vendejoj estas kvazaŭ malplenaj. Escepte kelkajn dubindajn konservaĵojn kaj porkaĵojn, trovi manĝaĵojn, precipe viandon, ne estas evidente. Oni povas diveni la alvenadon de varoj en magazenoj pro la longeco de la atendvicoj antaŭ la pordo. Ni vidis tiajn vicojn formiĝi en Bukureŝto je la dua horo matene. Antaŭ tiu vojaĝo mi opiniis, ke oni troigas la situacion kaj ke ĵurnalistoj ofte plezuris montri apokalipsajn bildojn, sed mi povas nun certigi, ke ne estas troigo. La ĉiutaga vivo de la plej multaj loĝantoj estas vere tre komplika afero kaj la venonta vintro estos ankaŭ alia problemo (NDLR : la teksto estis preta en Novembro 91!).

Por ne pli nigrigi la bildon, mi detaligos nek la 3 aŭ 4 horojn pasigitajn tien kaj reen sur la rumana-bulgara limo, nek la akran diskutadon kun bulgara policisto, kiu deziris "bakŝiŝon" de ni, nek la paneon en Bulgario de la aŭtomobilo (Dacia), kiun ni luis en Rumanio, kaj la multajn problemojn pro tio, nek nian dutagan atendadon por havi novan veturilon. Ĉiukaze tiu lasta malagrablaĵo ebligis al ni verigi la utilecon de Esperanto, ĉar nia bulgara amiko fariĝis tradukanto por ĉiuj niaj klopodoj. Mi precizigu, ke la franca, angla aŭ germana lingvoj ne estas vere helpantaj en Bulgario, ĉu sur la strato, ĉu en la poŝtoŝeĵo, ĉu en la policejo.

Koncerne Esperanton, la situacio en tiuj landoj estas tre malsama. En Bulgario, E^o ŝajnas al mi tre vigla kaj prospera. En Pazarĝik ekzistas "strato Esperanto", ŝildo memore al Zamenhof kaj E^o-muro apud la esperanta klubejo. Cento da anoj kaj eĉ E^o-ĥoro apartenas al tiu klubo. Kontraŭe en Rumanio la situacio estas tute alia. Magda Predescu diris al mi, ke la grupo en Bukureŝto, al kiu ŝi aliĝis, havas nur dekon da membroj. Si-mem praktikas de unu jaro. Sub la reĝimo de Ĉauĉesku, la kelkaj maljunaj Esperantistoj, kiuj ne fuĝis la landon, estis tre strikte observitaj kaj kontrolitaj de la "Sekuritato". Sia kursgvidanto mem estis konsiderita kiel "danĝera homo". Revuoj kaj libroj ne ekzistas, kaj la kursmetodoj estas mizeraj. Verdire papero mankas en Rumanio kaj ĉiuj libroj estas maloftaj.

Malgraŭ la malgaja priskribo, kiun mi ĵus faris, mi tamen konsilos viziti tiujn landojn. Mi sincere kredas, ke la tieaj homoj estas avidaj je eksterlandaj kontaktoj kaj ke E^o povas kunhelpi. Krome niaj fortaj devizoj perturisme povas iom restarigi la ekonomian nivelon. Ni ĉiuj aplaudis, kiam la Berli-na muro falis, kiam la fera kurteno estis rompata, kiam la reĝimo de Ĉauĉesku disfalis; nun estas necese konstati, kiom la orienteŭropaj loĝantaroj bezonas nian helpon moralan kaj materian. En tiu-ĉi momento ili nur pagas la prezon de sia libereco, tiu libereco, kiu ne permesas al ili eĉ eliri ilian landon.

Bernard Legeay kun Bulgara amiko.

Ŝildo de Zamenhof

Por Rumano, ne estas facile akiri vizon kaj ĉiamaniere unu tago pasigita en Francio kostas al li unumonatan salajron. Ni ne parolu pri la vojaĝkostoj. Niaj rumanaĝemikoj vizitos nin venontjare, nur ĉar la edzo laboras en la nacia fervoja kompanio kaj havas avantaĝajn tarifojn.

Mi ne volas fini mian raporton sen paroli pri la turisma aspekto de tiuj landoj, ĉar tut-certe ekzistas interesaj lokoj vizitindaj. En unu semajno ni havis nur tre malgrandan vidon de tio. En Bulgario estas multe da belegaj ortodoksaj monaĥejoj. Ni vizitis unu, kiu kun oraj turtegmentoj vere kontrastis kun la ĝenerala grizo de urboj. La balkana montaro kaj arbaro estas tre bela kaj sovaĝa regiono, kie laŭdire estas ankoraŭ ursoj.

En Rumanio ni iom ekskursis tra la Karpata montaro ĝis la urbo Braşov (en Transilvanio), kies centro kun vasta renovigita placo estas tre bone konservita. Same pri la malnove reĝa kastelo (en urbo Sinaia), kiu nun estas malfermita por turistoj. Du jarojn pli frue, ĝi estis nur rezervita al la regantaro. Interesa estas ankaŭ la vilaĝa muzeo en Bukureŝto, kie estis rekonstruitaj diversaj tipaj lignodomoj el la tuta lando. Tiu ekzemplo estas sekunda en Francio. Loĝante en Aveyron, mi povas konstati la riĉecon kaj la diversecon de la tipaj domoj, tamen neniu ekstera muzeo ekzistas, montrante tiun komunan havon.

Bernard Legeay (grupo de Rodez)

EL ALBANIO Du Albanoj, invititaj de UFE, estas atendataj en nia regiono. Ili estas S-ro Gafur MUCO, prezidanto de Albania E^o-ligo kaj S-ro Bardhyl KOKALARI. Ili prelegos pri sia lando. La prelegvojaĝo estis planita en Marto-Aprilo sed estas prokrastita pro vizio-problemoj.

EL BULGARIO Jen letero ricevita el Bulgario de W. Luttermann:

"Mi estas 60jara bulgara profesoro pri la franca lingvo. Lastatempe miaj gelernantoj suferas pro manko de kajeroj kaj skribiloj, krizo, kiu venis de la ŝanĝo de la sistemo. Eble poste ĉio estos en ordo. Mi petas vin, se eblas, helpi nin per 20 kajeroj kaj skribiloj, por ke ni sukcese studadu kaj finu tiun-ĉi lernejan jaron. Ni dankas anticipe! Dum Septembro 92 mi intencas prelegvojaĝi en Francio pri la temo: "Ĉu vi konas la landon de la rozoj?"

Mi volus demandi vin, ĉu eblas viziti vian loĝlokon. Kie ĝi estas kaj ĉu ekzistas E^o-grupo? Se ne, mi faros prelegon pere de traduko de E^o en la francan. Mi preferas ĉiam paroladon en esperanto..."

Ni pridiskutos la eblecon de rondvojaĝo dum nia federacia kongreso.

Adreso de tiu samideano, se vi volas lin rekte helpi:

S-ro Kristo DIMITROV Str. Stracin 16 BG-7300 KUBRAT -Bulgario.

EN HISPANIO

MERIDA (Hispanio):

la 52a Hispana Kongreso de Esperanto okazos en Merida (So) de la 30a de aprilo ĝis la 5a de majo.

GRANADO (Hispanio):

en julio, Internacia Kongreso Co-Planet 92 okazos en Granado. Por faciligi interpreniĝon inter la 2000 diverslandanoj, oni uzos tri oficialajn lingvojn: la

hispanan, la anglan kaj Esperanton. La kvin ĉefaj temoj estas: Ekologia kaj homa solidareco, Homa pleneco, Tutplaneda edukado, Sintezo de scioj. (Orienta Stelo)

***** aperas dusemajne

TELEGRAMOJ...

Ni salutas la naskiĝon de nova E^o-revuo: ĝi celas praktikan uzadon de la lingvo.

La unuaj vortoj

"... kaj kiel utiligi nian lingvoscion de Esperanto?" Verŝajne tiu demando estas la plej ofta frazo, kion eldiras la ĵusaj kursfinintoj. Kvankam estas centoj da ebloj, por scii pri ili, kaj utiligi ilin esence grava estas la informoj.

Eluzante la dusemajnan aperitmon ni volas publikigi aktualajn informojn pri renkontiĝoj, kongresoj, pri diversaj esperantaj eventoj, kaj Eventoj staros ankaŭ je via dispono. Aliflanke ni ĉerpas multajn informojn el la aliaj (pli ol 120) aperantaj revuoj, bultenoj, kaj influencas represi la plej interesajn artikolojn el ili.

Por kiu ni faras Eventoj-n? Ni celas ĉefe tiujn homojn, kiuj iam ellernis esperanton, ŝatas ĝin, sed ne havas la eblon (monon, tempon, energion kap.) ĉiujare viziti 5-6 diversajn aranĝojn. Ni ŝatus ligi kompreneble al la movado ankaŭ la ĵusajn kursfinintojn.

Ankaŭ la Cinoj volas praktike uzi E-on kaj tiel efike propagandi kaj disvastigi la lingvon. Ili invitas vin al la Pekina internacia simpozio pri aplikado de E^o, de la 9a ĝis la 15a de Majo.

BUSKA MONTARA AVENTURO
13-08-1992 18-08-1992
Junlarĝastejo "Sankta Kristo de Otadis"
ALSISTO BUSKO

Ĝeomikado en natura etoso kaj pura aero

Eventoj
Internacia Sendependa Revuo pri la Esperanto-Movado
Redakcia adreso: Budapeŝto, p.n. 87 H-1675, Hungario
Telefono kaj telefaks: (+36-1) 288-258
marto (1) - '92

L'Espéranto sur Minitel : 3614 PING

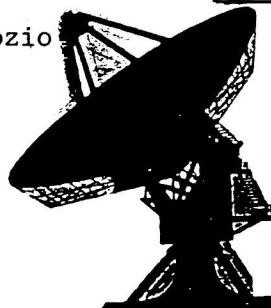
Ĉiumerkrede: 21h30-24h

La itala Radio (RADIO ROMA - RAI) elsendas en Esperanto ĉiun sabatojn, je horo 20.00 laŭ universala grenevida tempo (GMT), kio egalas al horo 21.00 laŭ mez-eŭropa tempo (MET), kaj al horo 22.00, en Italio kaj en multaj eŭropaj landoj, dum la periodo de somera horo.

La elsendo okazas laŭ jenaj frekvencoj/ondlongoj:

kilohercoj (kHz)	11800	9710	7275
metroj (m)	25,42	30,90	41,24

Adreso: Radio Roma, Esperanto
C.P. 320, I-00100 Roma RM, Italio

Priorité à l'article de "La Nouvelle République" mentionné en 1° page, paru avec un titre sur 6 colonnes (ci-dessous à gauche avec quelques titres de paragraphes)

Espéranto et communication : ça marche !

JAMAIS nous n'aurions pu imaginer cela : à la suite de nos divers articles consacrés à l'espéranto — dans cette rubrique comme ailleurs — nous avons reçu de l'ensemble de notre zone de diffusion, mais aussi de Limoges, Anvers, Paris, La Rochelle, Genève, etc., un courrier considérable pour vanter les nombreux mérites de cette langue universelle qui, peu à peu pénètre certaines institutions internationales. Certes, ceux qui ont réagi étaient déjà des espérantophones convaincus, mais ce qui nous a le plus surpris ce sont les appels, les lettres ou demandes d'informations émanant de jeunes lecteurs, lesquels découvrent, un rien étonnés et ravis, ce possible « langage pour demain ».

Ainsi, deux personnes qui donnent régulièrement des cours particuliers, ont tenu à nous faire savoir qu'elles avaient été assaillies au téléphone, par des étudiants souhaitant de plus amples renseignements. Quant aux centres espérantistes de la région, ils ont dû, plus qu'à l'ordinaire, satisfaire la curiosité de très nombreux correspondants. Cela démontre bien, quelque part, l'impérieux besoin pour nos contemporains, de communiquer avec les peuples du monde autrement que par le truchement obligé de l'anglais. Qu'on ne se fasse cependant pas trop d'illusions : ce n'est pas demain que la langue de Shakespeare sera abandonnée au vestiaire linguistique. Ce n'est d'ailleurs pas souhaitable, chaque langage national étant porteur de richesses spécifiques. Mais, tout de même, si en haut lieu on se penchait un peu plus sur ce problème fondamental du langage, est-ce que l'on n'y gagnerait pas un peu plus en compréhension et en fraternité ? C'est en tout cas le message de nos lecteurs.

Bernard VENIN

UNE NOUVELLE LANGUE DE CULTURE

UN OUTIL DE COMMUNICATION

respectant l'intégrité des langues régionales et nationales. »

UN FACE A FACE COMME DAVID ET GOLIATH

qu'importe, on connaît déjà l'histoire ! »

CHACUN S'Y RETROUVE

ÇA FAIT CHAUD AU CŒUR

plus de 800.000 lecteurs, et votre éditorial va participer à tout ce courant qui se dessine actuellement (enfin !) en faveur de la langue universelle, y compris dans les sphères officielles.

L'OUTIL EST MERVEILLEUX

Il faut apprendre à l'utiliser, et les découvertes sont à la mesure des recherches que l'on fait. »

"Midi Libre" propose à ses lecteurs de faire part de leurs réactions devant des faits d'actualité. Les avis exposés sont très divers et parfois opposés; voici quelques titres sur le problème linguistique :

- Plaidoyer pour le français
- L'anglais ? incontournable
- Incontournable, l'anglais ?
- Domage pour notre langue

J'ai également écrit pour suggérer discrètement l'E°. Malgré la concision de la lettre, plusieurs mots, voire des phrases, disparurent. Il est révélateur de voir quels mots déplaisent. Ce signe Y indique où il y a eu coupure. Il aurait suffi d'une lettre opposée pour enlever le côté positif. Par chance, M. Joseph a écrit dans le même sens.

***

Le dernier document présenté (en bas, à droite, sans la photo) est tiré de "Femme Actuelle". Nous avons écrit pour déplorer l'emploi de "une poignée d'irréductibles", d'autant plus qu'un article précédent, paru dans SFS, parlait de 6 millions d'espérantistes. Nous avons aussi précisé à cette revue que l'aventure de Lucien Péraire est relatée dans "Tra la mondo per biciklo", qui a été réédité l'an dernier chez Kribo (Laûte). En même temps, nous avons fait quelques suggestions pour parler de l'E° plus positivement, par exemple en assistant à une rencontre internationale ou en faisant paraître dans les jeux d'été une leçon d'initiation à la langue internationale.

***

Si nous souhaitons que la presse parle de l'espéranto, n'oublions pas de l'informer. Donnons des faits précis, si possible, et soyons concis.

Bonne chance!

***

J.H.

Europe et communication

■ Récemment deux lecteurs nîmois vous ont écrit. Un souhaitant que la diversité des langues soit défendue en Europe, l'autre soulignant la prépondérance de l'anglais. Chacun a, en partie, raison : dans la famille européenne, chacun doit avoir les mêmes droits.

Toutefois, la conquête de l'Europe, 500 ans après Colomb, est un danger pour nos cultures. L'anglais est maîtrisé par une minorité, balbutié par une majorité. La langue-clé de l'Europe, qu'on le veuille ou non, risque d'être l'allemand. Si nous voulons une Europe des hommes, l'idéal serait une langue neutre, accessible à tous, tenant compte des trois apports européens (latin, germanique, slave). Elle existe et fonctionne très bien. Le bon sens, hélas, a fort à faire, face aux préjugés, à la routine, et au renoncement.

Jean HENIN, président de la Fédération du L-R des centres culturels pour l'espéranto (La Canourgue)

Une Europe avec les Européens

■ Antoine Pinay, regrettait récemment à la télévision que, depuis 35 ans, l'Europe se construisait sans les Européens.

En fait, seule l'Europe des affaires intéresse les gouvernements qui nous conduisent vers une fédération d'États dont les différents membres ne pourront pas tous communiquer, faute d'une langue commune, l'espéranto par exemple.

Cette langue, si son enseignement avait été rendu obligatoire par le traité de Rome, nous aurait conduit vers une Europe des peuples. Aujourd'hui, près de deux générations en seraient bénéficiaires.

Toutes les lettres de lecteurs contiennent d'excellentes idées et critiques. Malheureusement, elles resteront sans lendemain si personne ne crée le mouvement auprès des élus qui, seuls, ont le pouvoir de les concrétiser par des actes.

H. JOSEPH (Carcassonne)

Vingt mille kilomètres à vélo pour l'espéranto

Lucien Péraire, quatre-vingt-six ans, coule ses vieux jours au foyer pour personnes âgées de Saint-Cast-le-Guildo (Côtes-d'Armor). Qui se souvient encore de son extraordinaire aventure, il y a plus d'un demi-siècle ? Nous sommes en 1928. Le pays se remet lentement de la guerre. Cette année-là, le jeune Lucien reçoit le choc de sa vie : « J'ai été bouleversé par la vision de corps de soldats encore enfouis dans les tranchées de Douaumont, près de Verdun. » Il décide alors d'apprendre l'espéranto. Il pense ainsi, comme Zamenhof, le fondateur de cette langue universelle en 1887, que les hommes pourront enfin se comprendre et échanger. Puis, en 1928, il part en pèlerinage à bicyclette pour faire connaître la langue de l'espoir ! En quatre ans, il a parcouru 20 000 kilomètres, de Bayonne jusqu'en Chine, en passant par l'Union soviétique, le Japon et l'Indonésie. Jamais découragé, malgré les obstacles.

De Kazan jusqu'à Vladivostok, la révolution russe avait détruit les voies de communication. Il s'est donc bricolé des roulettes pour les adapter sur les rails du Transsibérien. « J'avais même un mât et une voile sommaires grâce auxquels j'avançais sans pédaler par vent d'Ouest. » Dans chaque ville, dans chaque gare, on applaudit le cycliste de la voie ferrée. A chaque fois, Lucien en profite pour distribuer des prospectus et convertir ses admirateurs à l'espéranto. Son aventure a pris fin en 1932, à Java. Le vélo de Lucien est aujourd'hui conservé dans un musée de Sibérie. Une vieille photo où l'on voit le jeune Lucien, entouré d'amis « espérantistes » d'Indonésie, témoigne du passé. L'espéranto n'est plus guère parlé que par une poignée d'irréductibles. Dans un tiroir de leur association dorment les souvenirs écrits de la main de Lucien, cycliste par idéal. Aura-t-il le bonheur de les voir un jour publiés ? ■

C'est ce qu'avait finalement décidé M.Jospin. Dans le n° précédent, SFS s'était fait l'écho des menaces pesant sur l'enseignement des langues. Un ministre, ça varie: Retour de la 2° langue, devenue obligatoire, généralisation de l'apprentissage d'une langue d'ici 3 ans au CM2 et six ans au CM1. En général, quand un ministre s'engage à longue échéance... il ne s'engage pas! Voyez aussi (page Ariège) les réflexions de cet ex-ministre, qui ayant subitement pris conscience du danger de la prépondérance d'une seule langue, prônait maintenant les théories du "Monde bilingue" de J-M. Bressand. En gros, chacun apprend l'anglais ou le français (devinez qui l'emportera!), ainsi un Allemand ayant appris l'anglais sera bien en peine lorsqu'il rencontrera un Espagnol ayant appris le français. L'unanimité est loin de se faire sur cette proposition, voyez les deux extraits qui suivent sur l'allemand et l'espagnol:

Le chancelier a également demandé que l'allemand, la langue la plus parlée dans la communauté, soit l'une des langues de travail de la CEE aux côtés de l'anglais et du français.

Signe du changement socioculturel qui s'opère aux Etats-Unis: le candidat démocrate Mikael Dukakis courtise l'électorat hispanique en s'adressant notamment à lui en espagnol. Cette langue, la seconde du pays, est d'ailleurs de plus en plus exigée par les employeurs américains.

Après le tollé des enseignants de langues et des parents d'élèves, L. Jospin ne pouvait pas faire moins. Il a même fait plus en fixant un plan de bataille pour assurer la promotion des langues et civilisations étrangères

La transition est toute trouvée avec la dernière campagne électorale où M.Lalonde a reproché à plusieurs reprises à M. Waechter son soutien de l'espéranto, qu'il voulait "imposer" à tous (passons sur les amalgames faits à cette occasion). Déjà en 81, le candidat Lalonde proposait de "s'en tenir à l'anglais, qu'à tort ou à raison, beaucoup des habitants de cette planète connaissent" (rien de moins!). "Faire avec" semble être sa règle; comme il le racontait dans "Midi Libre", il prend l'avion et vient recommander à ses électeurs de se déplacer à bicyclette... Nous avons écrit à M. Lalonde et M. Piétrasantà pour leur demander comment ils pensaient améliorer la communication et défendre l'environnement culturel. Les élections étant terminées, ce n'est pas sortir de notre rôle d'information que de vous présenter une partie du programme des "Verts", les frères en écologie de M.Lalonde, ce programme étant rédigé dans la langue internationale:

Laŭduloj ne nur analizas aŭ kritikis,

sed prezentas konkretajn kaj efektivegajn proponojn.

Jen, ekzemple, kelkaj proponoj inter tiuj, kiuj estas pritraktataj en niaj diversaj broŝuroj dediĉitaj al politika vivo.

POLITIKA KAJ HOMA DEFIO, KIU DECIDOS PRI NIA ESTONTECO

55 000 hektaroj da arbaroj, ĉiutage detruitaj, la ozon-tavolo malpotencigita, la amasigo de disradiaĵoj, la haŭt-kanceroj dekobligitaj dum 10 jaroj..., la armilar-multproduktado...

Tiel la kapitalismo, Okcidente, kiel la socialismo, Oriente, kreskigas la gigantajn riskojn, kiujn ni povis prikonscii tra la katastrofoj en Ĉernobil, Sevezo, Bopal, Meksik-urbo, Bazelo, k.t.p.

Nuntempe, la novaj teknologioj (bioteknologioj, elektroniko, informadiko...) kiuj ekmisordigas la produktadon de havaĵoj kaj de serviloj povas esti uzataj por la plej bono aŭ por la plej malbono.

● promocii la etajn produktunuojn kaj la kunvivadon, regi la energion, malaperigi tajn mallogajn taskojn.

● aŭ plifortigi la estrecon de burokrata socio, kreskigi la ampleksecon (nukleaj centraloj, generatorejoj...), faciligi la eksperimentojn kaj la disigon de noĉaj bakterioj...

Simpla estas la demando:

● ĉu ni toleros mondon, kiu kreskigas la senlaborecon, la malegalecon kaj la planed-polucladon, mondon kiu pli kaj pli neruĝas la Homon kaj igas ĝin nura ekonomiero?

● aŭ ĉu ni agos por ke la plezuro de propraj aktivaĵoj estu pli grava ol la neceso de pagita laboro? Ĉu iri al iu ekologia socio, en kiu ekonomio ne plu superos la socialajn rilatojn kaj ne plu detruos la Naturon?

- PRI RESPEKTO DE L'HOMA DIGNO:
- PRI REKONKERO DE IU ALTKVALITA MEDIO
- PRI FORMALPERO DE LA NUKLEA ENERGIFONTO
- PRI REGIONA AŬTONOMEKO
- PRI LABOR- KAJ PROFIT-DISPARTIGO
- PRI GARANTIO DE L'SOCI-SALAJRO
- PRI PROVO KONCERNE NEPERFORTAN CIVILAN DEFENDADON
- PRI SAN-RAJTO
- PRI BATALO KONTRAŬ SOCIAJ STREĈITECOJ

Le Parti Radical s'intéresse aussi à l'écologie et à la communication et édite désormais une revue en E°. Ci-dessous la présentation de l'E° :

KOMUNIKADO KAJ KULTURA EKOLOGIO, LA BATALO KIU FARAS EUROPON

ESPÉRANTO

«L'anglais, qui se trouve aujourd'hui dans la position d'une lingua franca mondiale, menace de détruire toutes les autres langues en l'espace de quelques générations. Seule une langue supranationale, neutre et construite artificiellement, peut être l'instrument de la communication universelle, plus

particulièrement européenne, sans danger de mort pour les autres langues et cultures», affirment les espérantistes. On peut être d'accord ou non avec cette opinion, mais ce qui est intolérable et ce que peu de gens admettent en réalité, c'est que la communication linguistique est

également un problème de démocratie. Le Parti radical veut être un instrument d'action transnationale pour tous ceux qui croient au fédéralisme, à la démocratie, au droit et à la nonviolence, également sur le plan linguistique et culturel.

